

УДК 27-722.5(477.83)"1852/1920":929.5(477)

DOI: 10.24919/2312-2595.9/51.254466

Леся СМУТОК

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (lesiasm77@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8918-2258>

Ярослав ЛИСЕЙКО

кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України та етнокомунікацій, Національний університет «Львівська політехніка», вул. Митрополита Андрея, 3, 4-корпус, м. Львів, Україна, індекс 79016 (lysevko@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-7221>

Бібліографічний опис статті: Смуток, Л., & Лисейко, Я. (2022).

У справі шляхетського походження священника і богослова, ректора Львівського університету о. Йосифа Комарницького (1852–1920). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 9/51, 83–93. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.9/51.254466>.

**У СПРАВІ ШЛЯХЕТСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ
СВЯЩЕННИКА І БОГОСЛОВА, РЕКТОРА ЛЬВІВСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ о. ЙОСИФА КОМАРНИЦЬКОГО
(1852–1920)**

Анотація. *Мета дослідження* – з'ясувати походження о. Йосифа Комарницького, українського суспільного і церковного діяча, священника, богослова, ректора Львівського університету. **Методологія** – ґрунтується на принципах історизму й використанні інструментарію для дослідження з біографістики та генеалогії. **Наукова новизна** – докладно з'ясовується такий аспект

© Леся Смуток, Ярослав Лисейко, 2022

біографії о. Йосифа Комарницького, як його походження: хто були його нащадки, до якої соціальної групи вони належали та як зуміли підтвердити своє шляхетське походження за австрійської доби.

Висновки. У результаті архівних пошуків з'ясовано, що Йосиф Комарницький був сином священника Симеона Комарницького, пароха у селі Ролів на Дрогобиччині. Дідом Йосифа був Теодор Комарницький, парох у селі Багноватому на Турківщині. Ця родина належала до родового відгалуження, що користувалося прізвиськом Сташкевич. Вони знані з кінця XVI ст. та були священниками у Задільському.

Ключові слова: Йосиф Комарницький; Комарницькі; шляхта Галичини; сертифікат шляхетства; Львівський університет; біографістика; ректори Львівського університету.

Lesia SMUTOK

PhD (History), Associate Professor, Department of World History and Special Historical Disciplines, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (lesiasm77@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8918-12258>

Yaroslav LYSEYKO

PhD (History), Assistant, Department of History of Ukraine and Ethno-Communications, Lviv Polytechnic National University, 5, Mytropolita Andriia Str., Building, 4, Lviv, Ukraine, postal code 79016 (lyseyko@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-7221>

To cite this article: Smutok, L., & Lyseyko, Ya. (2022). U spravi shliakhetskoho pokhodzhennia sviashchennyka i bohoslava, rektora Lvivskoho universytetu o. Yosyfa Komarnytskoho (1852–1920) [In the case of the noble origin of the priest and theologian, rector of Lviv University Fr. Joseph Komarnytsky (1852–1920)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 9/51, 83–93. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.9/51.254466> [in Ukrainian].

**IN THE CASE OF THE NOBLE ORIGIN OF THE PRIEST
AND THEOLOGIAN, RECTOR OF LVIV UNIVERSITY
Fr. JOSEPH KOMARNYTSKY (1852–1920)**

***Summary.** The purpose of the study is to find out the origin of Fr. Joseph Komarnytsky, Ukrainian public and church figure, priest, theologian, rector of Lviv University. **Methodology** is based on the principles of historicism and the use of tools for research in biography and genealogy. **Scientific novelty** – such an aspect of the biography of Fr. Joseph Komarnytsky as his origin is clarified in detail. The authors trace down his descendants, what social group they belonged to and how they managed to confirm their noble origins in the Austrian era.*

***Conclusions** as a result of archival search it was found out that Joseph Komarnytsky was the son of the priest Simeon Komarnytsky, a parish priest in the village of Roliv in Drohobych region. Joseph's grandfather was Theodore Komarnytsky, a parish priest in the village of Bahnovate in the Turka district. This family belonged to a tribal branch that used the nickname Stashkevych. They were known from the end of the 16th century and were priests in the village of Zadilske.*

***Key words:** Joseph Komarnytsky; Komarnytsky; gentry of Galicia; certificate of nobility; Lviv University; biography; rectors of Lviv University.*

Постановка проблеми. Дослідження з біографістики українських суспільних діячів XIX ст. залишається одним з пріоритетних напрямів в українській історичній науці. Адже деталі їхнього життєпису віддзеркалюють значно ширші соціальні процеси, що мали місце в тогочасному суспільстві. На сьогодні докладно вивчені біографії знакових осіб, як Іван Франко або Андрей Шептицький. Однак існувала ціла когорта української інтелігенції, урядовців, священнослужителів, умовно кажучи, другого ешелону, котрі також репрезентують верхівку українського суспільства в Галичині в складі Австро-Угорської імперії. Їхнє життя та діяльність поступово стають предметом наукових студій й у перспективі слугуватимуть матеріалом для поповнення енциклопедичних та різного роду довідкових біографічних видань. До таких діячів належав, зокрема, й отець Йосиф Комарницький, відомий для свого часу богослов та один з небагатьох ректорів Львівського університету, делегованих українською громадою. Безумовно, постать о. Йосифа

заслугує на докладніші історичні студії. У цьому випадку спробуємо з'ясувати такий аспект його біографії, як походження та соціальний статус його нащадків.

Аналіз досліджень та публікацій. Про о. Йосифа Комарницького написано не надто багато. Загалом, про нього згадували в контексті історії Львівського університету періоду австрійської доби до Першої світової війни. Зокрема, польські дослідники Фінкель та Старжинський у своїй історії університету подають коротку інформацію про ректорів та з-поміж них згадують і про о. Йосифа Комарницького (Finkel & Starzyński, 1894, s. 188). Окреме видання про історію теологічного відділу у Львівському університеті міжвоєнної доби також містить лаконічні відомості про о. Йосифа (Długosz, 1934, s. 30). У 1936 р. з'явилося видання М. Краковця про українців, котрі обіймали посаду ректорів Львівського університету й серед них подибуємо також о. Йосифа (Краковець, 1936, с. 14–15). Усі ці видання вкрай скупі на біографічні відомості та повторюються. Вони коротко інформують про те, які посади в різні часи обіймав наш герой та на якій ниві відзначився. Більш докладною є інформація, зібрана польським істориком Лехіцьким, котрий підготував біографічний нарис про о. Йосифа до Польського біографічного словника (Lechicki, 1967–1968, s. 376). Саме він подає докладнішу інформацію про його походження, вказавши на приналежність до Комарницьких Сташкевичів та назвавши батьків. На початку XXI ст. з'явилися публікації українських дослідників, присвячені науковим інституціям Львова XIX – першої половини XX ст., зокрема, з історії львівської греко-католицької семінарії та теологічного факультету львівського університету. Вони також містять лаконічні відомості про о. Йосифа Комарницького (Боднар & Глистюк, 2011, с. 639; Глистюк, 2008, с. 177–178; Матвієнко, 2013, с. 108; Матвієнко, 2012, с. 33, 35, 45, 56, 62, 71, 73, 76, 93, 97, 103–105). Загалом, уведені до наукового обігу відомості про о. Йосифа Комарницького недостатньо повно відображають наявний джерельний матеріал та можуть бути суттєво розширені і поглиблені, у т.ч. і в контексті походження о. Йосифа.

Мета дослідження. З'ясувати походження о. Йосифа Комарницького, українського суспільного і церковного діяча, священника, богослова, ректора Львівського університету.

Виклад основного матеріалу. Отець Йосиф Комарницький належав до церковної та інтелектуальної еліти русько-українського суспільства австро-угорської доби. Виходець із середовища шляхти, що пов'язала своє життя зі служінням на церковній ниві, він уособлював те середовище українства, котре намагалося посісти значиме становище в тогочасному суспільстві Австро-Угорської імперії, залишаючись лояльним до політичних реалій й уникаючи відвертої маніфестації своєї української ідентичності. Йосиф Комарницький досягнув чимало як для сина парафіяльного священника. Закінчивши дрогобицьку гімназію, він згодом продовжив здобувати освіту на теологічному факультеті у Віденському університеті та в Перемишльській духовній семінарії. У 1878 р., вступивши до Августинеуму у Відні, він у 1880 р. здобув ступінь доктора теології. У подальшому отець Йосиф опинився в найближчому оточенні митрополита Йосифа Сембратовича та супроводжував його у подорожах до Риму, Єрусалиму, Єгипту, Греції і Туреччини. Повернувшись до Галичини, отець Йосиф долучився до викладання на теологічному факультеті Львівського університету (1885–1891). Одночасно він у 1887–1893 рр. займався редагуванням часопису «Душпастир», а перед тим активно дописував до часопису «Руський Сіон» (1883–1887). При підтримці митрополита Сильвестра Сембратовича отець Йосиф у 1891 р. отримав посаду надзвичайного професора, а через два роки став звичайним професором Львівського університету. Зрештою, у 1896–1897 академічному році його обрали ректором Львівського університету. Також отець Йосиф неодноразово обирався деканом теологічного факультету (1895–1896, 1900–1901, 1906–1907 академічні роки). Його кандидатура двічі розглядалася як найбільш оптимальна на станіславівського єпископа, однак не здобула підтримку серед патріотично налаштованої української частини духовенства (Lechicki, 1967–1968, s. 376; Краковець, 1936, с. 14–15; Finkel & Starzyński, 1894, с. 188; Глистюк, 2008, с. 177–178).

Цей побіжний огляд засвідчує, що о. Йосиф Комарницький, безумовно, помітна постать українсько-руського суспільства, яка потребує окремого дослідження як складова частина вивчення еліти цього суспільства у XIX – на початку XX ст. Не претендуючи на всебічність розв'язання цього завдання, спробуємо акцентувати на окремому аспекті з біографії о. Йосифа Комарницького, котрий

може слугувати для кращого розуміння того, що це була за особистість та які верстви населення він репрезентував через призму свого походження.

Дата і місце народження о. Йосифа Комарницького добре відомі – 17 серпня 1852 р., село Ролів на Дрогобиччині. Це підтверджує відповідний запис, зроблений у місцевій парафіяльній метриці народжених батьком Йосифа, котрий виконував обов'язки пароха у місцевому селі. З акту хрещення отримуємо вичерпні відомості про батьків та хрещених батьків новонародженого. Отже, батьком був священник Симеон Комарницький Сташкевич, син Теодора, пароха у с. Багновате на Турківщині, та Єви Осецької. Матір'ю Йосифа була Юліанна, дочка Івана Партицького, також пароха з села Горпин, і Марії Терлецької. Хресними батьками стали: Антон Чапельський, священник із с. Добрівляни, що поряд з Ролевом; Юстина Гапонович, дружина дрогобицького декана і вороблевицького пароха; Дезидерій Мокрицький, що мешкав у Ролеві, та Домініка Лелігдович, дочка пароха з села Пакость. Обряд хрещення здійснив Базилій Гапонович, дрогобицький декан і вороблевицький парох (ЦДАУЛ, ф. 201, оп. 4а, спр. 4914, арк. 25).

Таким чином, отець Йосиф за походженням був з давньої руської шляхетської родини Комарницьких, що розселилася та проживала на теренах Самбірсько-Дрогобицького підгір'я. Її родовим осідком було село Комарники, розташоване на ріці Стрий південніше міста Турка. Комарницькі Сташковичі були одним із відгалужень роду, історія якого сягає кінця XVI ст. Вони виводилися від священника Демка, одруженого з Марусею / Масею, однією з дочок Сташка Комарницького. Довший час, принаймні до середини XVIII ст., Сташковичі були священниками у с. Задільське на Турківщині. На середину XVIII ст. родина представлена братами Теодором і Григорієм та їхніми синами – Михайлом, Стефаном, Дмитром, Іваном Теодоровичами та Григорієм Григорійовичем. Останній у шлюбі з Анною Костшицькою залишив синів Тому, Георгія і Петра (Смуток, 2020, с. 421–422). Саме Григорієві сини у 1790 р. підтвердили своє шляхетство у Відділі Станів, вивівши родовід від діда Григорія.

Для отримання легітимації як доказу брати надали такі документи:

витяги з метрик села Криве про своє хрещення, зокрема, Томи (15 грудня 1739 р.), Георгія / Григорія (15 квітня 1740 р.) та Петра (10 липня 1743 р.). Усі три витяги були видані місцевим священником Яном Шашкевичем 15 жовтня 1789 р. (ЦДАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 10–10зв.);

Свідчення двох парохів – Григорія Павликевича з села Мита та Яна Шашкевича з села Сможе, – котрі підтвердили, що безпосередньо провели чин похорону Григорія Комарницького Сташкевича 3 лютого 1781 р. у селі Криве. Свідчення підкріплені витягами з метрик померлих села Криве. Витяг датується 3 березня 1790 р. (ЦДАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 12);

Атестація про те, що Тома, Григорій, Петро Комарницькі Сташкевичі є синами Григорія і Анни Костшицької, внуками Григорія і Єви Кривецької, правнуками Івана і Елеонори Нанівської; усі троє є землевласниками у с. Комарники та користуються гербом Сас. Атестацію підписали Яцентій Комарницький Друдзь з с. Висоцьке Верхне, Стефан Комарницький Друдзь з Комарників, Михайло Ільницький з Комарників, Сарціан Височанський Янкович з Комарників, Йоан Ільницький Черчович з Комарників, Павло Комарницький Ядчишич з Комарників. Останній, не володіючи письмом, поставив хрест. Перші троє шляхтичів скріпили свої підписи печатками (ЦДАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 14–14зв.);

Витяг з актів перемишльського земського суду 1581 р., згідно з яким Матвій, Лесько, Федько – сини Сташка Комарницького, дарували сестрі Масі, дружині комарницького священника Демка дворище та півютрини поля (ЦДАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 16–16зв.).

Подані документи були визнані Відділом Станів цілком достатніми для підтвердження шляхетства Томи, Григорія і Петра Комарницьких Сташкевичів й 7 квітня 1790 р. вони отримали легітимацію, котра згодом була вписана до «маєстатичних книг королівства Галіції та Лодомерії» у 16 том (ЦДАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 18–19). Здобувши документ, котрий давав змогу користати зі своїх шляхетських прав, Комарницькі Сташкевичі увійшли до рицарського стану Австрійської імперії.

Як після цього змінився їхній статус? Про це достеменно невідомо. Можна припустити, що, як і для більшості рядової шляхти, що мешкала у своїх гніздах на Прикарпатті (у Кульчицях, Бі-

лині Великій, Яворі, Чайковичах і т.д.), отримання легітимації не вплинуло суттєво на їхній соціальний статус та господарське становище. Єдиною суттєвою перевагою стало звільнення від рекрутської повинності. Не відіграючи суттєвої ролі у їхньому повсякденні, зосередженому на господарських турботах, легітимація з часом (особливо в другій половині XIX ст.) все більше перетворювалася на родинний релікт, практична користь від якого була мінімальною. Однак цілком інакше ситуація виглядала, якщо шляхтич, маючи амбіції та матеріальні засоби, намагався вирватися зі звичного трибу життя простого господаря у селі та намагався реалізувати себе на суспільній ниві, здобувши відповідну освіту. У такому випадку шляхетське походження могло стати у пригоді, адже полегшувало пошук коштів на навчання (існували окремі фонди для підтримки дітей зі збіднілих шляхетських сімей), сприяло у налагодженні контактів з урядовою елітою та аристократичним середовищем тощо. За таких обставин наявність легітимованих предків слугувала додатковим соціальним капіталом.

Однак згідно з виробленою у першій половині XIX ст. процедури шляхетство наступних поколінь визнавалося лишень за умови підтвердження їхнього родинного зв'язку з легітимованими предками. Для цього особа мала надати переконливі, по можливості письмові докази, які б недвозначно демонстрували родинний зв'язок між нею та її предком (батьком, дідом, прадідом тощо), котрий у свій час, наприкінці XVIII або на початку XIX ст., здобув легітимацію та у такий спосіб підтвердив шляхетство. Якщо вдавалося успішно пройти цю процедуру, особа отримувала на руки так званий сертифікат шляхетства – документ, що засвідчував, хто вона та в якому поколінні була нащадком легітимованого шляхтича.

Комарницькі Сташкевичі, на кінець XVIII ст. представлені трьома братами, згодом розрослися. Адже, окрім них, як постає з матеріалів підтвердження шляхетства, були ще двоє молодших братів – Йоан та Базилій. Усі п'ятеро створили сім'ї та залишили синів і внуків, котрі розселилися у окрузі та проживали у Кривому, Івашківцях, Завадці на Турківщині (ЦДАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 127). Для більшості з них отримання сертифікату шляхетства було зайвою і витратною справою. Це були типові представники збіднілого рядового шляхетства, котрі за своїм способом життя практично не відрізнялися від звичайних селян. Виняток становила

лише одна родинна гілка, що виводилася від Томи, нащадки якого обрали церковну стежу та зуміли піднятися в суспільній ієрархії над своїми родичами. Саме вони зверталися до урядових установ Галицького Намісництва та отримали сертифікати шляхетства.

15 лютого 1847 р. Теодор Комарницький Сташкевич, парох у селі Багновате, відправив до Відділу Станів прохання про видачу сертифіката шляхетства для себе та свого сина Симеона. Прохач наголошував на тому, що його батько Тома Комарницький Сташкевич, колишній парох у селах Криве та Завадка, у свій час отримав легітимацію разом з братами. Оскільки метрики села Криве не збереглися, й Теодор не міг пред'явити витяги з них, то він посилався на усні свідчення, котрі були укладені окремим протоколом та засвідчені циркулярним урядом у Самборі (ЦДІАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 124). Сам протокол не зберігся, однак уміщені в ньому покази були розглянуті та визнані цілком переконливими. 25 червня 1847 р. Відділ Станів інформував Теодора про підготовку документа, однак обумовив видачу сертифіката тільки на його особу. Син Теодора Симеон міг отримати його, особисто звернувшись вчергове до Відділу Станів (ЦДІАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 131), і відповідне прохання з боку Симеона не забарилося. 9 вересня 1847 р. він подав відповідний документ від свого імені (ЦДІАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 132). На відміну від батька, йому не довелося послуговуватися показами свідків. У проханні зазначено, що Симеон долучив витяг з метричних книг с. Завадка про своє народження і хрещення (5 лютого 1812 р.) (ЦДІАУЛ, ф. 165, оп. 3, спр. 2349, арк. 132).

Таким чином, дід та батько Йосифа Комарницького Сташкевича зуміли кожен особисто отримати сертифікати шляхетства, що засвідчували їхнє походження від Томи Комарницького Сташкевича, одного з трьох братів, котрі підтвердили свою приналежність до нобілітету та у 1790 р. отримали легітимацію.

Висновки. Йосиф Комарницький був сином священника Симеона Комарницького, пароха у селі Ролів на Дрогобиччині. Дідом Йосифа був Теодор Комарницький, парох у селі Багновате на Турківщині. Ця родина належала до родового відгалуження, що користувалося прізвиськом Сташкевич. Вони знані з кінця XVI ст. та були священниками у селі Задільське.

Джерела та література

- Боднар, Г., & Глистюк, Я.** (2011). Комарницький Йосиф. *ENCYKLOPEDIA. Львівський національний університет імені Івана Франка* (Т. 1, с. 639). Львів: ЛНУ ім. І. Франка.
- Глистюк, Я.С.** (2008). *Генеральна греко-католицька духовна семінарія у Львові 1848–1914: інституційна та соціальна історія*. (Дис. ... канд. іст. наук). Львів.
- Краковець, М.** (1936). *Українці-ректори львівського університету*. Жовква: Видавництво оо. ЧСВВ.
- Матвієнко, Г.** (2012). *Теологічний факультет Львівського університету (1869–1918)*. (Дис. ... канд. іст. наук). Львів.
- Матвієнко, Г.** (2013). Викладачі-українці теологічного факультету Львівського університету: освіта та кар'єрний ріст. *Схід*, 4 (118), 105–110. doi: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2012.4\(118\).16534](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2012.4(118).16534).
- Смуток, І.** (2020). *Руська шляхта Перемишльської землі (XIV–XVIII ст.)*. *Родоводи* (Т. 3). Львів: Простір-М.
- ЦДДАУЛ – Центральний державний історичний архів України, м. Львів.
- Długosz, T.** (1934). Rzut oka na dzieje Lwowskiego wydziału teologicznego. *Wydział teologiczny uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1918–1933* (s. 3–36). Lwów: Nakładem Uniw. Jana Kazimierza.
- Finkel, L., & Starzyński, S.** (1894). *Historia Uniwersytetu Lwowskiego* (Т. II). Lwów.
- Lechicki, Cz.** (1967–1968). Komarnicki Jozef (1852–1920). *Polski Słownik Biograficzny* (Т. XIII, s. 376).

References

- Bodnar, H., & Hlystiuk, Ya.** (2011). Komarnytskyi Yosyf [Komarnytskyi Yosyf]. *ENCYKLOPEDIA. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka – ENCYCLOPEDIA. Lviv Ivan Franko National University* (Vol. 1, p. 639). Lviv: LNU im. I. Franka [in Ukrainian].
- Hlystiuk, Ya.S.** (2008). *Heneralna hreko-katolytska dukhovna seminariia u Lvovi 1848–1914: instytutsiina ta sotsialna istoriia [The General Greek-Catholic Priest Seminary in Lviv 1848–1914: the Institutional and the Social History]*. (Candidate's thesis). Lviv [in Ukrainian].
- Krakovets, M.** (1936). *Ukraintsi-rektory lvivskoho universytetu [Ukrainian rectors of Lviv University]*. Zhovkva: Vydavnytstvo oo. ChSVV [in Ukrainian].
- Matviienko, H.** (2012). *Teolohichni fakultet Lvivskoho universytetu (1869–1918) [Theological Faculty of Lviv University (1869–1918)]*. (Candidate's thesis). Lviv [in Ukrainian].

- Matviienko, H.** (2013). Vykładachi-ukraintsi teolohichnoho fakultetu Lvivskoho universytetu: osvita ta karierni rist [The teachers Ukrainians of the theological faculty of the Lviv national university: educational and career growth]. *Skhid – East*, 4 (118), 105–110. doi: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2012.4\(118\).16534](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2012.4(118).16534) [in Ukrainian].
- Smutok, I.** (2020). *Ruska shliakhta Peremysl'skoi zemli (XIV–XVIII st.). Rodovody* [The Ruthenian Gentry of the Peremyshl Land in the 14th – 18th Centuries. Genealogy]. (Vol. 3). Lviv: Prostir-M [in Ukrainian].
- TsDIAUL – *Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi archiv Ukrainy, m. Lviv* [Central State Historical Archives of Ukraine, Lviv].
- Długosz, T.** (1934). Rzut oka na dzieje Lwowskiego wydziału teologicznego [A glance at the history of the Lviv faculty of theology]. *Wydział teologiczny uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1918–1933 – Theology department of the Jan Kazimierz University in Lviv 1918–1933* (pp. 3–36). Lwów: Nakładem Uniw. Jana Kazimierza [in Polish].
- Finkel, L., & Starzyński, S.** (1894). *Historia Uniwersytetu Lwowskiego* [History of the University of Lviv]. (Vol. II). Lviv [in Polish].
- Lechicki, Cz.** (1967–1968). Komarnicki Jozef (1852–1920) [Komarnicki Jozef (1852–1920)]. *Polski Słownik Biograficzny – Polish Biographical Dictionary* (Vol. XIII, p. 376) [in Polish].

*Стаття надійшла до редакції 14.02.2022 р.
Стаття рекомендована до друку 04.03.2022 р.*